

Polish A: literature – Standard level – Paper 1
Polonais A : littérature – Niveau moyen – Épreuve 1
Polaco A: literatura – Nivel medio – Prueba 1

Wednesday 10 May 2017 (afternoon)
Mercredi 10 mai 2017 (après-midi)
Miércoles 10 de mayo de 2017 (tarde)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

Instructions to candidates

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a guided literary analysis on one passage only. In your answer you must address both of the guiding questions provided.
- The maximum mark for this examination paper is **[20 marks]**.

Instructions destinées aux candidats

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez une analyse littéraire dirigée d'un seul des passages. Les deux questions d'orientation fournies doivent être traitées dans votre réponse.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est de **[20 points]**.

Instrucciones para los alumnos

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un análisis literario guiado sobre un solo pasaje. Debe abordar las dos preguntas de orientación en su respuesta.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es **[20 puntos]**.

Dokonaj interpretacji ukierunkowanej **jednego** z podanych tekstów. Musi ona uwzględniać odpowiedzi na oba pytania pomocnicze umieszczone pod tekstem.

1.

Przelatywałem Atlantycką jedenastą razy, ale nic mi to nie dało. Ogromne samoloty, stu pasażerów, ciasnota, nuda. Okno bez treści, nawet wody w dole nie widać, sen na wagę złota, a najgorsi – sąsiedzi.

5 Nie należy poznawać świata z samolotu. Właściwie nie ma wtedy świata, nie ma człowieka, nie ma życia, jest maszyna, pośpiech, zamęt w głowie. Po przybyciu statkiem do Ameryki T. S. Eliot powiedział, że nie lubi latać, bo wtedy w człowieku przewraca i gubi się dusza, a czas, który zyska się na szybkości, traci się na tym, aby wrócić na swoje miejsce. Nie rozstawajmy się z duszą.

10 Samochód to także podstępny przewodnik po świecie. Także supremacja maszyny nad człowiekiem, także odcięcie od rzeczywistości. Niewiele z niej da się uchwycić, gdy mijają się wielkie przestrzenie, nie odrywając oczu od szosy (bo w gruncie rzeczy zawsze jest tylu szoferów i pasażerów). Nad podróżą unosi się terror tzw. punktu docelowego: czym prędzej tam dotrzeć i wysiąść według planu. Ten sportowy zapał nie pozwala na sekundę kontemplacji, a najprzyjemniejszy widok, jaki nas czeka, to przydrożna knajpa i karta z potrawami.

15 Właściwie świat nadaje się, by chodzić po nim piechotą. Wtedy jest dostępny i namacalny od oczu do podeszwy. Najbardziej nostalgiczne wspomnienia mam ze szkolnych czasów, z wędrówek na Bubniszcze i Urycz, przez Synowódzko na Paraszkę, pod Kałusz, Dolinę, Wygodę. Nagle polany w lasach, kiedy z chłodnego cienia wychodzi się na złotą misę kipiących traw, legowiska sarnie z wygniecioną pościółką, dzikie maliny wśród pajęczyn, na których
20 rosa nie wysycha do południa, i przełęcz, przełęcz, gdzie wieje mocny wiatr i otwierają się dwa widoki, z prawa i z lewa, spadające w dół, z kucymi wsiami w georginiach i malwach, z dziewanną, z jastrzębiami pod niebem i kwiczołami* na jałowcach jesienią. Ach, gdyby można pójść raz jeszcze krętą i żółtą ścieżką, wydeptaną na zboczu przez krowy, albo przez gęste łąki po pas, pod czarne ściany buków i sosen w Karpatach.

25 Tylko świat przechodzony nogami jest coś wart, jak przechodzone myśli. Ziemia dotknięta stopą staje się w jakiś sposób naszą rodziną i łączy się z nami na zawsze. Nawet gdy odejdziemy od niej na setki mil, podąża powoli naszym śladem, owłada naszą pamięcią i gospodaruje w niej jak matka w domu.

Kazimierz Wierzyński, *Miasta i ludzie*. W: *Cygańskim wozem* (1966)

* kwiczoł: gatunek ptaka

- (a) Porównaj i skonstrastuj sposoby podróżowania przedstawione w tekście oraz osiągnięte dzięki nim efekty.
- (b) Przedstaw postać narratora w powiązaniu z cechami narracji występującej we fragmencie.

2.

pod dworcem głównym w warszawie

z okien bryzgało blaskiem
królował w niklach bufet
biły pod sufit płaski
fontanny kwiatów kručze

5 są tam firanki płyną
dają tło ceniom sytych
czy to nocną godziną
czy szronowym przedświtem

10 alkoholu symfonie
fugi jarzyn i mięsa
ciszej grajcie w agonii
żywy głód się wałęsa

15 jeden głód kaszle szczeka
drugi głód palce łamie
na cóż trzeci głód czeka
drżąc we wnęce przy bramie

20 wielookie zarosłe
twarze głodów człowieczych
to są biedne księżyce
spustoszałych wszechrzeczy

dyszą kaszlają w runo
wytartego szalika

mówię wam przez nie runą
mocne twierdze jerycha*

Józef Czechowicz, *nuta człowiecza* (1939)

* Jerycho: miasto w Palestynie; zgodnie z przekazem biblijnym jego mury zostały zburzone przez donośny dźwięk trąb.

- (a) Omów sposoby prezentacji problemów społecznych i moralnych, poruszonych w wierszu.
- (b) Jak użyte w utworze brzmieniowe oraz inne środki wyrazu artystycznego wpływają na jego przesłanie?
-